

De ce se sărbătorește Roș Hașana (Anul Nou evreiesc) toamna și alte întrebări cu sau fără răspuns

De Getta Neumann

Cele două mari sărbători evreiești în antichitate erau Pesah, primăvara, și Sucot, toamna, în rest se celebra începutul fiecărei luni, marcat de luna nouă, prin sacrificii animaliere. Era o treabă sângeroasă, dar se considera că templul trebuie purificat prin sânge, what else? Anul Nou nu se sărbătorea, altfel evenimentul ar fi fost amintit. Despre prima zi din luna Tishrei, luna a șaptea din calendarul evreiesc, care corespunde lunilor septembrie/octombrie, se spune în Leviticul că este o zi de *șabat*, de odihnă, în care se va sufla în trompete, dar nu se dau explicații despre însemnătatea acestei indicații.

Se știe că exilul babilonian (sec. al VI-lea î.e.n.) a lăsat urme profunde în limba și viața religioasă a evreilor. Numele lunilor calendaristice derivă din cuvinte acadiene, Tishrei, de exemplu, vine din *tishritu* - "început". Este cunoscut faptul că acum mii de ani, babilonienii celebrau cu fast ziua de An Nou primăvara, în luna Nisannu (în calendarul evreiesc Nisan, în cel Gregorian martie/aprilie). S-ar putea ca ideea să fi existat latent și să fi fost adoptată de evrei multe secole mai târziu. Cert este că se scrie pentru prima oară despre Roș Hașana ca o sărbătoare cu anumite semnificații - comemorarea zilei în care a fost creată lumea și ziua judecății - precum și despre tradițiile legate de celebrarea ei, în Mișnah și Tosefta, redactate în jurul anului 200 e.n. Tema judecății - aprecierea caracterului și faptelor fiecăruia și, în funcție de rezultat, pecetluirea destinului pentru anul nou - este tratată în Talmud.

Consumul unei felii de măr cu miere (Anul să fie dulce ca mierea și rotund ca mărul!) și al unui cap de vițel, înlocuit, din fericire, de așchenazi printr-un cap de pește, sunt tradiții tardive.

Obiceiul, *Tašlih*, de a merge la malul mării sau la malul unui râu pentru a-ți goli buzunarele de fărimături de pâine, gest simbolic prin care te lepezi de păcate, este relativ recent, menționat pentru prima oară în sec. al XV-lea și răspândit în zilele noastre printre evreii ortodocși. "Îți golești buzunarele, ca să ai loc pentru păcatele viitoare!", mi-a spus râzând un prieten.

Perspectiva diacronică asupra ritualurilor și detaliile despre originea sărbătorii nu scad cu nimic vraja zilelor solemne în care ne bucurăm de șansa unui nou început și în care ne simțim părtașii aceluiași destin.

Șana tova! (Un an bun!) În mesajele pe telefon și pe mail, urarea răsună de săptămâni în anticiparea zilei. Duminică seara, în ajun, o vom completa prin *Hatima tova!* (Să fii înscris în Cartea Vieții!)

Un nou început tuturor, cu liniște în suflet și în lume!

Bibliografie

Elon Gilad, *Guide for the Perplexed. The Fantastically Strange History of Jewish Holidays*